

ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ ΛΟΓΟΥ -ΟΜΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Σπουδάστρια: Αθηνά Κατσαντώνη (9923)

Εποπτεύων καθηγητής: κ^{ος} Πέσχος Δημήτριος.

Τριμελής επιτροπή: κ^α Ζακοπούλου Βικτωρία, κ^{ος} Πέσχος Δημήτριος,
κ^{ος} Χριστοδουλίδης Παύλος.

ΕΠΙΠΕΔΑ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΔΙΓΛΩΣΣΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

- **Φωνητικό-φωνολογικό:** διαταραχές άρθρωσης
- **Σημασιολογικό-λεξιλογικό:** μειωμένο λεξιλόγιο (συνυπάρχει με καθυστέρηση λόγου)
- **Συντακτικό-μορφολογικό:** διαταραχές στη γραμματική δομή
- **Πραγματολογικό-επικοινωνιακό:** διαταραχές στην ικανότητα χρήσης μιας γλώσσας για την επικοινωνία με το περιβάλλον
- **Μαθησιακό:** προφορικό και γραπτό λόγο

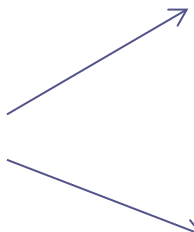
ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

- **ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ**

- **ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΛΟΓΟΥ-ΟΜΙΛΙΑΣ**

- **ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ**

- **ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ**

Λανθασμένη προφορά
φωνημάτων- καθυστέρηση
λόγου

Δυσκολία στην
μαθησιακή εξέλιξη και
στην ομιλία

1^η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

P.N

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Μοναχοπαίδι Αλβανικής καταγωγής (4,5 ετών)
- Πρώτη επαφή με την ελληνική γλώσσα: 3 ετών
- Χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο
- Απουσία ελληνικών γλωσσικών ερεθισμάτων στο οικογενειακό περιβάλλον
- Κ/Φ κύηση-υγιές βρέφος
- Εσωστρεφής-ντροπαλός-ευαίσθητος

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- **Αρχές αξιολόγησης**
  - Λήψη ιστορικού (λογοθεραπευτικό-διγλωσσίας)
  - Στοματοπροσωπική εξέταση
  - Ακουολογικός έλεγχος (εφόσον κρίνεται απαραίτητος)
  - Αξιολόγηση της σωστής και της ταχύτητας παραγωγής (τεστ άρθρωσης)
  - Απόκτηση δείγματος ομιλίας (περιγραφή εικόνων, αφήγηση ιστορίας, δείγμα αυθόρμητου λόγου)
  - Φωνητική καταγραφή και ανάλυση λαθών
  - Έκθεση αποτελεσμάτων

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- **Κατανόηση προφορικού λόγου:** φτωχά γλωσσικά ερεθίσματα → δυσκολία στην εκτέλεση σύνθετων οδηγιών-μεταγλωσσικές δυσκολίες (αδυναμία κατανόησης μη κυριολεκτικών προτάσεων)
- **Έκφραση προφορικού λόγου:**
Διάλογος-αφήγηση → συντακτικά-σημασιολογικά λάθη.
Παραγωγή ομιλίας → λανθασμένη προφορά /χ/, /γ/.
- ✓ Προσωδία (ένταση-ρυθμός- ποιότητα φωνής)

- **Στοματοπροσωπική εξέταση**

- φυσιολογική δομή στοματικής κοιλότητας
- φυσιολογική κινητικότητα της κάτω γνάθου, των χειλιών και της σταφυλής
- μειωμένη δύναμη και κινητικότητα της γλώσσας → δυσκολία στην οριοθετημένη-συντονισμένη κίνηση της → δυσκολία ανύψωσης κυρίως του πίσω μέρους της γλώσσας

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- **ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΟΜΙΛΙΑΣ (δυσλαλία)** —————>
- ✓ Βελτίωση στοματο-κινητικής ευελιξίας
- ✓ Χρήση βοηθητικών στρατηγικών: απτικά-οπτικά-κιναισθητικά βοηθήματα
- ✓ εκμάθηση σωστού τρόπου άρθρωσης με διάφορα μέσα και χρήση σχηματικών αναπαραστάσεων των θέσεων των αρθρώτων
- Φώνημα-στόχος
- Συλλαβές - ψευδολέξεις
- Λέξεις σε αρχική θέση-μεσαία-τελική
- Λέξεις με συμπλέγματα
- ✓ Επιβράδυνση του ρυθμού ομιλίας

• ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ-ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ

- ✓ Κατονομασία εικόνων ή αντικειμένων με ταυτόχρονη δείξη
- ✓ Περιγραφή πράξεων (ρήματα) σε εικόνες
- ✓ Ορισμός λέξεων
- ✓ Προφορική συμπλήρωση κενών φράσεων/προτάσεων
- ✓ Κατασκευή προτάσεων με λέξη-ερέθισμα
- ✓ Συμπλήρωση κατηγορίας
- ✓ Συγκρίσεις αντικειμένων για ομοιότητες και διαφορές
- ✓ Διδαχή λεξιλογίου (κατά θέματα)
- ✓ Ρήματα
- ✓ Χρήση αντικειμένων

ΕΠΑΝΑΞΕΙΟΛΟΓΗΣΗ (εξάμηνο πρόγραμμα)

- Βελτίωση επιπέδου λεξιλογίου (επίπεδο βασικών εννοιών-κατανόηση απλών προφορικών εντολών)
- Πιο καταληπτή ομιλία, με ελάχιστες αλλοιώσεις κατά την προφορά των φωνημάτων /γ/, /χ/
- Πιο ολοκληρωμένη περιγραφή διαδοχοκίνησης εικόνων (χρήση πιο δύσκολων λέξεων)
- Βελτίωση στην πρωτοβουλία αυθόρμητου λόγου-συνομιλίας

2^η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Δ.Σ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Γεννήθηκε στην Αθήνα (13 ετών)
- Καταγωγή μητέρας: Γαλλία (καθηγήτρια γαλλικής και αγγλικής γλώσσας)
- Καταγωγή πατέρα: Ελλάδα (ιδιωτικός υπάλληλος)
- Καλή σχολική επίδοση
- Άριστη γλωσσική ευχέρεια στην γαλλική γλώσσα
- Αυστηρή μητέρα
- Γέννηση-4,5 ετών: χρήση γαλλικής γλώσσας
- Δυσκολία στην άρθρωση-μαθησιακή εξέλιξη (γραπτός λόγος)

- Κ/φ κύηση- τοκετός- υγιές παιδί
- 5 ετών: πρόβλημα όρασης (Δ.Μ → 10 β. μ, Α.Μ → 14 β. μ)
- ✓ μη ολοκληρωμένη-καθαρή εικόνα → έλλειψη οπτικών αναπαραστάσεων → μετέπειτα δυσκολία εύκολης αναγνώρισης οπτικών αναπαραστάσεων σε επίπεδο γραμμάτων και σταθεροποίησης αυτών κατά την γενικευμένη εφαρμογή τους.
- 5 ετών: παρακολούθηση συνεδριών λογοθεραπείας λόγω δυσκολιών άρθρωσης (/r/, /θ/, /δ/, /z/, /s/) - διάρκεια: 1 έτος

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Λήψη ιστορικού (λογοθεραπευτικό-διγλωσσίας)
- Προσωπική συζήτηση → απόκτηση καλής διαπροσωπικής σχέσης → μείωση άγχους
- Ανάγνωση (μεμονωμένες λέξεις – μικρό κείμενο - κατανόηση)
- Γραφή
- ✓ *Καθ' υπαγόρευση-αντιγραφή*: έλεγχος για τυχόν παραλείψεις, προσθήκες, λανθασμένη μεταφορά Κ-Π, αντικαταστάσεις λέξεων με συγγενική ή μορφολογικά παρόμοια, χρόνος για την ολοκλήρωση
- ✓ *Γραπτή έκφραση*: χρήση λεξιλογίου, δομή προτάσεων, περιεχόμενο
- Οπτική διάκριση
- Ακουστική διάκριση
- Έλεγχος ικανότητας της συγκέντρωσης-προσοχής
- Έλεγχος πλευρίωσης (χέρι-πόδι-μάτι-αυτί)

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Συνεργάσιμο και συνεσταλμένο παιδί με έντονο άγχος
- **Γλωσσικός τομέας:**
  - ✓ Κατανόηση-έκφραση προφορικού λόγου: καλό επίπεδο
  - ✓ Άρθρωση: **αλλοίωση** κατά την προφορά του /s/, /ts/
  - ✓ Ρυθμός αναπνοής: γρήγορος
- **Μαθησιακός τομέας:**
  - ✓ Αντίληψη (οπτική, ακουστική, χωρο-χρονική, ποσότητας, μεγέθους, λογικής αλληλουχίας): καλό επίπεδο
  - ✓ Μνήμη (οπτική-ακουστική): αρκετά καλό επίπεδο
  - ✓ Ανάγνωση (έλεγχος ικανότητας αποκωδικοποίησης, κατανόησης, ρυθμού, ροής, επιτονισμού)

- **Γραφή:** μερικώς ικανοποιητική
- ✓ *Ελεύθερη γραφή* → η πρόταση ήταν γραμματικά και μορφο-
συντακτικά σωστή, αρκετά πλούσιο λεξιλόγιο
- ✓ *Γραφή καθ' υπαγόρευση - αντιγραφή* → καλό επίπεδο
- ✓ *Παραγωγή γραπτού λόγου (ορθογραφία)* → μεγάλος αριθμός
λαθών σε βασικούς κανόνες και στο ετυμολογικό μέρος των
λέξεων, δεν γενικεύει τους κανόνες ορθογραφίας στις
ομοιοκατάληκτες ή παράγωγες λέξεις.
- **Μαθηματική σκέψη:** δυνατότητα σωστής επίλυσης απλών-
σύνθετων μαθηματικών πράξεων και επίλυση προβλημάτων

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

• ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΜΙΛΙΑΣ

- ✓ Για τη σωστή προφορά του /s/, /ts/ → απαιτείται η σωστή τοποθέτηση (τόπος και τρόπος) της γλώσσας
- ✓ Ασκήσεις ενδυνάμωσης της γλώσσας και εξάσκησης των χειλιών, της μαλθακής υπερώας και της φθογγικής διάκρισης
- ✓ Χρήση συγκεκριμένων μέσων: σπέρτα ή κυλινδρικά ξυλάκια, καθρέφτης (μίμηση)
- ✓ Τελικός στόχος: εδραίωση-μονιμοποίηση της σωστής-καθαρής προφοράς του /s/ στον **αυθόρμητο** λόγο

- **ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
(ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ)**

- ✓ **Στόχος:** διεύρυνση της οπτικής μνήμης των γραμμάτων-λέξεων και ενίσχυση για αυτοματοποίηση της σωστής- αυθόρμητης γραφής

Αυτό επιτυγχάνεται με:

- Δραστηριότητες με ομάδες λέξεων
- Γραφή μιας λέξης-πρότασης στον «αέρα» ή πάνω σε μια επιφάνεια, έχοντας κλειστά τα μάτια
- Την λεκτική αναπαράσταση μιας λέξης
- Ενίσχυση της ικανότητας αυτοδιόρθωσης
- Προοδευτική διδασκαλία (συστηματική διορθωτική αγωγή)

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

- Ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων (ενίσχυση οπτικής μνήμης)
- Συνεχής ενθάρρυνση και συναισθηματική στήριξη → καλύτερη επίδοση, τόνωση αυτοσυναισθήματος
- Θετική επιδοκιμασία προφορικής συμμετοχής στο χώρο διδασκαλίας (σχολείο)
- Συμμετοχή σε ομαδικές δραστηριότητες → διάκριση → βίωση συναισθημάτων επιτυχίας

ΕΠΑΝΑΞΕΙΟΛΟΓΗΣΗ (τρίμηνο πρόγραμμα)

- Βελτίωση στην προφορά του /s/ - δυσκολία στον αυθόρμητο λόγο
- Σπανιότερα λάθη στους βασικούς κανόνες ορθογραφίας – ετυμολογικό μέρος λέξεων
- Αυτοματοποίηση αρκετών λέξεων
- Σχεδόν επιτυχής η διαδικασία της αυτοδιόρθωσης (τόνωση αυτοσυναισθήματος – αυτοπεποίθησης στις ικανότητές της)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Κοινωνικός παράγοντας, κοινωνικό-μορφωτικό επίπεδο (περιβάλλον), ψυχολογικοί παράγοντες, νοημοσύνη, πολιτισμικές διαφορές, κοινωνικές-διαπροσωπικές σχέσεις
→ καθορισμός γενικής πορείας ΔΙΓΛΩΣΣΟΥ παιδιού
- Εφαρμογή εξατομικευμένου προγράμματος αποκατάστασης-παρέμβασης → **αν ένα παιδί δεν μπορεί να μάθει με τον τρόπο που το διδάσκουμε, τότε πρέπει να το διδάξουμε με τον τρόπο που μπορεί να μάθει!**
- Δύναμη της **ΘΕΛΗΣΗΣ** και της **ΕΠΙΜΟΝΗΣ**, μπορεί να συναγωνιστεί την δύναμη της **ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ** και της **ΕΝΤΟΝΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ** από το κοινωνικό περιβάλλον

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ!

ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ...

ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ...

ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ...!